

Nr 55

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln gjorda framställningar om anslag för budgetåret 1958/59 till yrkesundervisningen, jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

Yrkesundervisningen

1:o) **Överstyrelsen för yrkesutbildning: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1 under åttonde huvudtiteln framställda förslag (punkt 260, s. 621—629 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1958), vilket innebär en anslagshöjning med 536 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1958/59, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för överstyrelsen för yrkesutbildning, som föranledes av vad departementschefen förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för överstyrelsen för yrkesutbildning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	852 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	11 000
3. Arvoden till experter och tillfällig personal m. m., <i>förslagsvis</i>	177 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	978 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	293 000

Summa kronor 2 311 000

c) till *Överstyrelsen för yrkesutbildning: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 2 311 000 kronor.

2:o) **Överstyrelsen för yrkesutbildning: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 261, s. 629 och 630), vilket innebär en anslagshöjning med 28 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Överstyrelsen för yrkesutbildning: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 288 200 kronor.

3:o) **Överstyrelsen för yrkesutbildning: Yrkespedagogisk reformverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 262, s. 630 och 631), vilket innebär en anslagshöjning med 40 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Överstyrelsen för yrkesutbildning: Yrkespedagogisk reformverksamhet* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 140 000 kronor.

4:o) **Högre tekniska läroverk: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 263, s. 632—641) föreslagit riksdagen att

dels besluta, att i Trollhättan skall från och med budgetåret 1959/60 eller den senare tidpunkt Kungl. Maj:t bestämmer, successivt upprättas ett högre tekniskt läroverk under villkor att staden åtager sig att tillhandahålla för läroverket erforderliga undervisningslokaler jämte inredning och möbelutrustning, bostad åt rektor eller motsvarande kontant ersättning samt bostäder åt erforderlig vaktmästarpersonal eller, efter Kungl. Maj:ts medgivande i varje särskilt fall, motsvarande kontant ersättning;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1958/59, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för de högre tekniska läroverken, som föranledes av vad departementschefen förordat;

dels godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för de högre tekniska läroverken, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59;

dels ock till Högre tekniska läroverk: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 11 856 000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehåft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Aastrup* (I: 297) och den andra inom andra kammaren av herr *Boija m. fl.* (II: 393), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta om inrättande av en väg- och vattenbyggnadsteknisk linje från och med budgetåret 1958/59 vid ett av de tekniska läroverken samt att, om detta yrkande bifalles, denna nya linje lämpligen inrättas vid högre tekniska läroverket i Norrköping.

Beträffande motiveringen för detta yrkande får utskottet hänvisa till motionen II: 393.

Kungl. Maj:t föreslår, att beslut vid innevarande års riksdag fattas om upprättande från och med budgetåret 1959/60 eller den senare tidpunkt Kungl. Maj:t bestämmer av ett högre tekniskt läroverk i Trollhättan. Läroverket avses skola omfatta tre parallellavdelningar. I fråga om antalet klassavdelningar vid befintliga läroverk räknar departementschefen med en automatisk ökning med 18 till 204 till följd av tidigare fattade beslut om utbyggnad av de högre tekniska läroverkens organisation och förordar därutöver inrättande från och med nästa budgetår av åtta intagningsavdelningar, varav sex gymnasieavdelningar och två fackskoleavdelningar. Vid bifall härtill kommer totalantalet klassavdelningar nästa budgetår att öka med 26 till 212.

I övrigt avser Kungl. Maj:ts förslag, som innebär en anslagshöjning med 2 796 000 kronor, förutom automatiska utgiftsökningar, i huvudsak uppflyttning i avlöningsgrupp av vissa rektorstjänster, inrättande av tjugofem ordinarie lektorstjänster och trettio adjunktstjänster i Ae 23, ordinariesättning av tre adjunktstjänster i Ao 23 samt ombildning av en förste kansliskrivartjänst vid läroverket i Stockholm till kassörstjänst i Ae 13 ävensom anvisande av ökade medel till vaktmästargöromål, till biträdes-hjälp å rektorsexpeditionerna och till särskilda påbyggnadskurser m. m. Slutligen föreslås, att för anordnande under budgetåret 1958/59 av teknisk privatistexamen erforderliga medel måtte få disponeras ur anslagen till de högre tekniska läroverken.

Utskottet tillstyrker bifall till vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit.

Med anledning av det i motionerna I: 297 och II: 393 framställda yrkandet om inrättande från och med nästa budgetår av en väg- och vattenbyggnadsteknisk gymnasielinje vid ett av de högre tekniska läroverken får utskottet erinra om att 1948 års tekniska skolutredning i sitt betänkande rörande den tekniska skolutbildningen i fråga om inrättande av nya linjer vid de tekniska gymnasierna bland annat avvisade framlagda förslag om uppdelning av den byggnadstekniska gymnasielinjen i en linje för husbyggnadsteknik och en för väg- och vattenbyggnadsteknik. Utredningens ställningstagande syntes departementschefen (prop. 1956: 63) riktigt, och han förklarade sig därför icke beredd att biträda vid betänkandets remissbehandling framkomna önskemål om anordnande försöksvis av en differentiering på den byggnadstekniska gymnasielinjen i Stockholm. Enligt departementschefen, som på förslag av utredningen förordade att differentieringen inom gymnasieorganisationen skulle kompletteras med tre nya linjer, nämligen produktionsteknisk linje, värme- och sanitetsteknisk linje samt pappersteknisk linje, borde det emellertid ankomma på överstyrelsen för yrkesutbildning att uppmärksamt följa behovet av nya slag av facklinjer och framlägga de ytterligare förslag i differentieringsfrågan, vartill utvecklingen kunde ge anledning.

I sitt utlåtande 1956: 53 anslöt sig utskottet till departementschefens förslag beträffande linjedifferentieringen. Enligt utskottets mening måste dock behovet av ytterligare nya facklinjer och den viktiga avvägningsfrågan om linjedifferentieringen över huvud taget vid de tekniska läroverken i fortsättningen följas med skärpt uppmärksamhet.

Det i ovannämnda motioner framställda förslaget överensstämmer i huvudsak med ett vid 1957 års riksdag motionsvis gjort, av utskottet icke biträtt yrkande (utlåtande 1957: 56, punkten 58). Mot bakgrunden av vad som tidigare förevarit i denna fråga anser utskottet sig icke böra tillstyrka att riksdagen skulle besluta att inrätta en väg- och vattenbyggnadsteknisk gymnasielinje från och med nästa budgetår. Utskottet avstyrker alltså bifall till motionerna I: 297 och II: 393. Utskottet vill emellertid erinra därom, att överstyrelsen för yrkesutbildning bemyndigats pröva och avgöra frågor om anordnande av viss specialisering av undervisningen i andra och tredje klasserna av facklinje vid de högre tekniska läroverken. Enligt vad utskottet under hand inhämtat har överstyrelsen med stöd av detta bemyndigande medgivit, att den byggnadstekniska gymnasielinjen vid högre tekniska läroverket i Gävle må under tredje läsåret försöksvis vara differentierad på en allmän byggnadsteknisk linje samt en väg- och vattenbyggnadsteknisk linje. Utskottet förutsätter, att därest högre tekniska läroverket i Norrköping eller annat läroverk gör framställning om dylik differentiering överstyrelsen har uppmärksamheten riktad på angelägenheten av att ifrågasvarande försöksverksamhet utvidgas att avse även sådana linjer vid andra tekniska läroverk än det i Gävle.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 297 och II: 393,

a) besluta, att i Trollhättan skall från och med budgetåret 1959/60 eller den senare tidpunkt Kungl. Maj:t bestämmer, successivt upprättas ett högre tekniskt läroverk under villkor att staden åtager sig att tillhandahålla för läroverket erforderliga undervisningslokaler jämte inredning och möbelutrustning, bostad åt rektor eller motsvarande kontant ersättning samt bostäder åt erforderlig vaktmästarpersonal eller, efter Kungl. Maj:ts medgivande i varje särskilt fall, motsvarande kontant ersättning;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1958/59, vidtagna de ändringar i personalförteckningen för de högre tekniska läroverken, som föranledes av vad departementschefen förordat;

c) godkänna följande avlöningsstat för de högre tekniska läroverken, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

A v l ö n i n g s s t a t

U t g i f t e r

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	5 783 000
2. Avlöningar och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:	
a) Arvoden åt skolläkare m. m., förslagsvis	52 000
b) Arvoden åt bibliotekarier, förslagsvis	20 000
	72 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	4 673 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	1 464 000
	<hr/>
	Summa kronor 11 992 000

Särskilda uppbördsmedel

Hyror och hyresersättningar m. m.	136 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 11 856 000

d) till *Högre tekniska läroverk*: Avlöningar för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 11 856 000 kronor.

5:o) **Högre tekniska läroverk: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 264, s. 641—643), vilket innebär en anslagshöjning med 248 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Högre tekniska läroverk: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 298 000 kronor.

6:o) **Högre tekniska läroverk: Materiel, böcker m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 265, s. 643 och 644), vilket innebär en anslagshöjning med 440 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Högre tekniska läroverk: Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 1 535 000 kronor.

7:o) **Högre tekniska läroverk: Föreläsningar och fortbildningskurser.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 266, s. 645), vilket innebär anvisande av samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Högre tekniska läroverk: Föreläsningar och fortbildningskurser* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 62 000 kronor.

8:o) **Konstfackskolan: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 267, s. 645—648), vilket innebär en anslagshöjning med 208 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för konstfackskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

A v l ö n i n g s s t a t

U t g i f t e r

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	525 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	35 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	835 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	158 000
Summa kronor	1 553 600

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l

1. Elevavgifter, förslagsvis	22 000	
2. Avkastning av Sjöstedtska fonden	2 880	
3. Bidrag från Stockholms stad, förslagsvis	228 720	253 600

Nettoutgift kronor 1 300 000

b) till *Konstfackskolan: Avlöningar* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 300 000 kronor.

9:o) **Konstfackskolan: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 268, s. 649), vilket innebär en anslagshöjning med 138 200 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Konstfackskolan: Omkostnader* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

10:o) **Konstfackskolan: Undervisningsmateriel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 269, s. 649—651), vilket innebär en anslagsminskning med 700 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Konstfackskolan: Undervisningsmateriel m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 375 900 kronor.

11:o) **Understöd åt handelsgymnasier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 270, s. 651—654), vilket innebär en anslagshöjning med 527 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Understöd åt handelsgymnasier* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 2 606 000 kronor.

12:o) **Vissa kostnader för handelsgymnasieexamen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 271, s. 655), vilket innebär en anslagshöjning med 3 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa kostnader för handelsgymnasieexamen* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

13:o) **Bidrag till bergsskolan i Filipstad m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 272, s. 655 och 656), vilket innebär en anslagshöjning med 11 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till bergsskolan i Filipstad m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 92 300 kronor.

14:o) **Bidrag till textilinstitutet i Borås.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 273, s. 656—658), vilket innebär en anslagshöjning med 24 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till textilinstitutet i Borås* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 262 000 kronor.

15:o) **Bidrag till Lennings textiltkniska institut i Norrköping.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 274, s. 658 och 659), vilket innebär en anslagshöjning med 19 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Lennings textiltkniska institut i Norrköping* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 210 000 kronor.

16:o) **Bidrag till driften av centrala yrkesskolor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 275, s. 659—661), vilket innebär en anslagshöjning med 4 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av centrala yrkesskolor* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 15 100 000 kronor.

17:o) **Bidrag till driften av lokala yrkesskolor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 276, s. 661—665), vilket innebär en anslagshöjning med 8 000 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna av departementschefen förordad höjning från och med redovisningsåret 1958/59 av *dels* statsbidraget till deltidskurser vid kommunala yrkesskolor, *dels ock* statsbidraget till inbyggd kommunal yrkesskola inom industri och hantverk, i vad det avser undervisning i yrkesarbete;

b) till *Bidrag till driften av lokala yrkesskolor* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 42 000 000 kronor.

18:o) **Bidrag till anordnande av kurser för utbildning av elektriska installatörer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 278, s. 667 och 668), vilket innebär en anslagshöjning med 9 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till anordnande av kurser för utbildning av elektriska installatörer* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

19:o) **Kurs för utbildning av sysselsättnings- och arbetsterapeuter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 279, s. 668 och 669), vilket innebär en anslagshöjning med 4 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kurs för utbildning av sysselsättnings- och arbetsterapeuter* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 65 500 kronor.

20:o) **Kurser för utbildning av preparatriser m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 280, s. 669—671), hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kurser för utbildning av preparatriser m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 54 700 kronor.

21:o) **Utbildning av lärare vid yrkesundervisningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 281, s. 671—675), vilket innebär en anslagshöjning med 198 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utbildning av lärare vid yrkesundervisningen* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 1 124 000 kronor.

22:o) **Ersättning till deltagare i vissa kurser för lärarutbildning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 282, s. 675), hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till deltagare i vissa kurser för lärarutbildning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

23:o) **Resestipendier åt lärare vid yrkesundervisningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 283, s. 675), vilket innebär en anslagshöjning med 1 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Resestipendier åt lärare vid yrkesundervisningen* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 18 000 kronor.

24:o) **Främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare.** Kungl. Maj:t har (punkt 284, s. 676—678) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 250 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 125 000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehåft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Arrhén* (I: 173) och den andra inom andra kammaren av herr *Gerhard Nilsson* i Gävle *m. fl.* (II: 196), i vilka hemställts, att riksdagen måtte till främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag beräknat att täcka minst 1 100 bidrag i enlighet med den konstruktion, som föreslagits i statsverkspropositionen.

Av statsrådsprotokollet inhämtas bland annat följande.

Enligt gällande bestämmelser beviljas statsbidrag för utbildande av lärling med antingen 1 500 kronor (lägre bidraget) för varje lärling eller, om lärlingen beredes tillfälle att med bibehållen lärlingslön deltaga i teoriundervisning av viss omfattning, med 2 500 kronor (högre bidraget) för varje lärling. Under innevarande budgetår får överstyrelsen för yrkesutbildning utdela understöd för utbildning av högst 800 lärlingar. Under budgetåren 1950/56 höjdes antalet bidragsrum successivt från 300 till 600 och samma antal stod till förfogande budgetåret 1956/57. Antalet inkomna ansökningar har emellertid under senare år överstigit antalet tillgängliga bidragsrum. På grund av bidragsrummens begränsning till 600 förelåg således den 1 juli 1956 en balans av 547 ärenden och den 1 juli 1957 hade av samma skäl 478 ansökningar icke kunnat avgöras.

Departementschefen har i anslutning till ett av överstyrelsen för yrkesutbildning därom framlagt förslag förordat att det nuvarande lägre bidraget å 1 500 kronor framdeles benämnes *g r u n d b i d r a g* samt att det nu utgående högre bidraget å 2 500 kronor, vilket inte i något fall kunnat beviljas, avskaffas och ersättes av ett särskilt tillägg å 1 000 kronor till grundbidraget, kallat *k u r s t i l l ä g g*, vilket skall kunna utgå, då hantverksmästaren förbinder sig att enligt föreskrivna villkor låta lärlingen genomgå kompletterande teoriundervisning. Grundbidrag och kurstillägg bör således tillsammans motsvara det nuvarande högre bidraget å 2 500 kronor. Enligt departementschefen bör kurstillägget kunna utgå å bidrag, som beviljas från och med den 1 juli 1958.

I vad gäller bidragsrummens antal har överstyrelsen för yrkesutbildning framhållit, att skäl knappast föreligger att begränsa detta på sätt som nu sker. I varje fall säges ändringar i antalet böra kunna ske snabbt och smidigt, varför överstyrelsen föreslagit, att bemyndigande utverkas för Kungl. Maj:t att för varje budgetår fastställa antalet. För budgetåret 1958/59 har överstyrelsen räknat med 1 000 bidragsrum.

Departementschefen, som för nästa budgetår föreslår en ökning av antalet bidragsrum med 100 till 900, anser att detta antal bör även framdeles bestämmas i nu tillämpad ordning.

I motionerna I: 173 och II: 196 har anförts följande.

Gjorda beräkningar visar att årskullarna i åldersgruppen 15—19 år 1955—1960 kommer att öka från cirka 450 000 till 600 000 och det är antagligt att en stor del av dessa ökade ungdomskullar kommer att söka sig till den praktiska yrkesutbildningen. Rekryteringsbehovet inom sektorn hantverk och småindustri torde uppgå till cirka 12 000 ungdomar per år. Yrkeskolor och verkstadsskolor av olika slag kan täcka en del av detta behov men långt ifrån hela. En stor del av utbildningen kommer nu och i framtiden att ankomma på de enskilda företagen.

Med hänsyn till det ansvar, som samhället alltmer åtager sig på utbildningsområdet och de allmänna fördelar, som är förknippade med en utbredd yrkesutbildning, kan det anses vara riktigt att samhället även svarar för viss del av de kostnader, som de enskilda företagen ådrager sig i samband med yrkesutbildningen. Bidragen för främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare ligger i linje med detta samhällsåtagande. Det ligger i statens intresse att i dag föra en sparsam utgiftspolitik. På yrkesutbildningsområdet kan denna sparsamhetspolitik komma till uttryck genom åtgärder, som befrämjar den praktiska utbildningen på mästarverkstäder. De möjligheter, som står till buds att utnyttja den billigare form för praktisk yrkesutbildning, som bidragen till främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare innebär, bör tillvaratagas i största möjliga utsträckning.

Beträffande lärlingsbidragen till hantverksmästare har kungl. överstyrelsen för yrkesutbildning bemyndigats att för budgetåret 1957/58 utdela bidrag för utbildning av högst 800 lärlingar. Bidragen utgår med 1 500 kronor för en fullständig minst 3-årig utbildning. Det kan dock noteras, att antalet inkomna ansökningar under senare år väsentligt överstigit antalet tillgängliga bidragsrum. Den 1 januari 1958 hade 528 bidragsrum tagits i anspråk och 285 ansökningar var på remiss eller under behandling, d. v. s. det sammanlagda antalet uppgick till mer än de 800 bidragsrum, som finnes till förfogande för innevarande budgetår. Detta betyder med andra ord att hantverksmästare, som inkommer med sina ansökningar efter den 1 januari i år, inte kan räkna med att för den lärlingsutbildning de redan startat nu få bidrag. Med hänsyn härtill har överstyrelsen föreslagit att antalet bidragsrum ej fastläses i förväg av riksdagen, utan att bemyndigande skulle utverkas för Kungl. Maj:t att för varje budgetår fastställa anslaget. I statsverkspropositionen för 1958/59 förordar departementschefen emellertid för sin del ett bibehållande av hittillsvarande ordning, dock att antalet bidrag skall bestämmas till 900 — en med hänsyn till de växande ungdomskullarna ytterst blygsam höjning. Vi vill därför yrka på att antalet bidragsrum ökas. En analys av utbildningskostnaderna vid exempelvis en central verkstadsskola visar, att årskostnaden för yrkesutbildning där uppgår till 4 000 å

5 000 kronor. Det bidrag på 1 500 kronor för en fullständig minst 3-årig yrkesutbildning, som en hantverksmästare erhåller, torde därför ur samhällets synpunkt vara att betrakta som en fördelaktig kapitalplacering. Härvid bör även beaktas, att verkstadsskolornas kapacitet icke på långt när räcker till för det behov, som finns och kommer att finnas under de närmaste åren.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen förordat med avseende å ändrad konstruktion av nu ifrågavarande lärlingsbidrag samt tillstyrker vad departementschefen föreslagit beträffande bidragets storlek.

Vad därefter angår antalet bidragsrum får utskottet anföra följande.

I sitt utlåtande 1955:138 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition (1955:139) angående utbyggnad av yrkesutbildningen m. m. uttalade utskottet bland annat, att en ökad kapacitet av lärlingsutbildningen hos hantverksmästare syntes utskottet vara av väsentlig betydelse för en tillräcklig utbyggnad av yrkesutbildningen. Det vore därför angeläget att denna utbildningsform verksamt främjades. Det borde också beaktas att lärlingsutbildningen hos hantverksmästare från det allmännas synpunkter vore betydligt mindre kostsam än lärlingsutbildning i yrkesskolor. I anslutning till motionsvis framställda yrkanden fann sig också utskottet böra för budgetåret 1955/56 förorda en höjning av antalet bidragsrum till 600, vilket innebar en ökning med 100 i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag. Tillika framhöll utskottet angelägenheten av att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följde frekvensen av bidragsansökningar och för riksdagen framlade förslag till ytterligare höjning av antalet bidragsrum, om så betingades av en ökad ansökningsfrekvens. Utskottets yttrande och förslag i denna fråga vann riksdagens bifall.

Såsom av den i det föregående lämnade redogörelsen framgår har Kungl. Maj:t under förevarande punkt nu föreslagit en utökning av antalet bidragsrum från och med nästa budgetår med 100 till 900. Utskottet ansluter sig härtill och är icke berett att föreslå den ytterligare utökning, som i motionerna I: 173 och II: 196 påyrkats. Med hänvisning till vad utskottet anfört i sitt ovannämnda utlåtande 1955:138 vill utskottet emellertid ånyo vitsorda betydelsen av ifrågavarande utbildningsform och understryka angelägenheten av att Kungl. Maj:t så snart de ekonomiska resurserna det medgiver framlägger förslag om ytterligare ökning av antalet bidragsrum.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 173 och II: 196, till *Främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 250 000 kronor.

25:o) **Främjande av lärlingsutbildning inom muraryrket m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 285, s. 678—680), vilket innebär en anslagsminskning med 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Främjande av lärlingsutbildning inom muraryrket m. m.* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

26:o) **Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 286, s. 680 och 681), vilket innebär en anslagshöjning med 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

27:o) **Bidrag till vissa kurser i cement- och betongteknik.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 287, s. 681), vilket innebär anvisande av samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa kurser i cement- och betongteknik* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 13 700 kronor.

28:o) **Resestipendier för yrkesutbildning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 288, s. 681 och 682), vilket innebär en anslagshöjning med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Resestipendier för yrkesutbildning* för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

Uppskjuten fråga

29:o) Beträffande vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen under punkten 277: Bidrag till byggnadsarbeten m. m. vid yrkesskolor avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande, vilket utskottet härmed får för riksdagen anmäla.

Stockholm den 18 mars 1958

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Ohlön, Gustaf Andersson, Ivar Johansson, Birger Andersson, Boman, Thun, Bergman, Holmqvist, Rikard Svensson, Ivar Persson, Ragnar Bergh, Palme och Jacobsson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Malmborg, Petterson i Degerfors, Thapper, Ståhl, Jansson i Kalix, Persson i Växjö, Staxäng, Rubbestad, Gustafsson i Stockholm, Karlsson i Olofström, Widén, Nilsson i Göingegården och fröken Vinge.

Reservation

vid punkten 24 (Främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare) av herrar Ohlon, Boman, Ragnar Bergh, Jacobsson, Skoglund i Doverstorp, Malmborg, Ståhl, Staxäng, Widén, Nilsson i Göingegården och fröken Vinge, vilka ansett, att utskottet i anledning av motionerna I: 173 och II: 196 bort förorda en höjning av antalet bidragsrum för nästa budgetår till 1 000 och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 24, som börjar med »Såsom av» och slutar med »antalet bidragsrum», bort ha följande lydelse:

»Såsom av den i det föregående lämnade redogörelsen framgår har Kungl. Maj:t under förevarande punkt nu föreslagit en utökning av antalet bidragsrum från och med nästa budgetår med 100 till 900. Överstyrelsen för yrkesutbildning har räknat med ett behov av 1 000 bidragsrum och i motionerna I: 173 och II: 196 har föreslagits att antalet bidragsrum skulle fastställas till 1 100. Med hänsyn till frekvensen av bidragsansökningar och betydelsen av en ökad kapacitet av lärlingsutbildningen hos hantverksmästare har utskottet i anledning av de föreliggande, motionsvis gjorda yrkandena funnit sig böra för nästa budgetår tillstyrka en höjning av antalet bidragsrum till 1 000, vilket innebär en ökning med 100 i förhållande till vad departementschefen förordat. Anslaget torde vid bifall härtill böra höjas med 42 000 kronor utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit och alltså för nästa budgetår uppföras med 1 292 000 kronor.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 173 och II: 196, till *Främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare* för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 1 292 000 kronor.»